

Razvoj strategije Crossborder ACTIVE 2020

Geopark Karawanken / Karavanke

Strategije 2020

Wolfgang Pfefferkorn

Andreas Berchtold

Dunaj, 30.3.2015

Kazalo vsebine

0	Povzetek	4
1	Uvod	6
2	Regionalna izhodišča	7
2.1	SWOT- analiza.....	11
2.2	Regionalni razvoj in potrebe po spremembah.....	12
2.2.1	Celotni regionalni razvoj.....	13
2.2.2	Naravni in kulturni viri.....	13
2.2.3	Turizem.....	13
2.2.4	Ozaveščanje in trženje.....	14
2.2.5	Sodelovanje in regionalno upravljanje.....	14
2.2.6	Organizacijska struktura Geoparka.....	14
3	Strategija Geoparka	15
3.1	Cilji Geoparka.....	15
3.2	Celotna arhitektura Geopark-Strategije 2020.....	15
3.3	Ključne teme.....	18
3.3.1	Naravni viri.....	18
3.3.2	Kultura.....	18
3.3.3	Izobraževanje.....	18
3.3.4	Trženje.....	18
3.3.5	Sonaravni turizem.....	19
3.4	Vodilni projekti.....	19
3.4.1	Vodilni projekt 1: Pokrajinski prostor – življenjski prostor Geoparka.....	19
3.4.2	Vodilni projekt 2: Šolski program.....	20
3.4.3	Vodilni projekt 3: Povečati prepoznavnost Geoparka.....	20
3.4.4	Vodilni projekt 4: Doživetje gorskega kolesarjenja Geopark.....	21
3.4.5	Vodilni projekt 5: Doživljajsko pohodništvo in plezanje.....	21
3.4.6	Vodilni projekt 6: Celoletna destinacija Peca.....	22

4	Merila kakovosti bilateralnih projektov	23
4.1	Merila kakovosti bilateralnih projektov Geoparka.....	23
4.2	Splošna merila kakovosti za bilateralne projekte v celotnem programskem območju SI-AT.....	24
5	Regionalna organizacijska struktura	26
5.1	Trenutna struktura in organizacija Geoparka.....	26
5.2	Nadaljni razvoj in organizacija Geoparka.....	27
5.2.1	Sprememba obstoječe organizacije Geopark v evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS).....	27
5.2.2	Preverjanje oziroma teritorialna razmejitev Geoparka.....	28
5.2.3	Prilagoditev organizacijske strukture Geoparka.....	29
6	Monitoring izvajanja	29
7	Kazalo virov in literature	29
8	Priloga 1: Opis vodilnih projektov	30
9	Priloga 2: Nadaljne projektne ideje	45
10	Priloga 3: Štiriletni načrt – Delovni program 2015-2018	46
11	Priloga 4: Strategija delavnic	49

0 Povzetek

V okviru EU projekta z naslovom "Razvoj strategije Crossborder ACTIVE 2020« se je na podlagi obstoječih podlag Geoparka (Aplikacija 2011, načrt upravljanja 2012, komunikacijski načrt za leto 2011, Statut 2013) izdelala strategija Geoparka za obdobje do leta 2020.

To je bilo storjeno v sodelovanju s ključnimi regionalnimi akterji iz čezmejne regije, ki so bili intenzivno vključeni v okvir raziskav, intervjujev, čezmejnih delavnic in mednarodne konference v procesu ustvarjanja.

Temelji na spoznanju, da so dosedanja cilji in temeljna usmeritev Geoparka še vedno v veljavi, vendar pa, da so primanjkljaji v prvi vrsti pri izvajanju projektov in v organizacijski strukturi Geoparka.

2 glavni težišči za razvoj strategije:

- (1) Razvoj vodilnih projektov k obstoječim ciljem in ključnim temam
- (2) Prenos organizacije Geoparka, ki je trenutno organizirana kot delovna skupnost (DS), v obliko evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS)

V okviru projekta Crossborder ACTIVE 2020, je bilo razvitih naslednjih 6 vodilnih projektov:

- P1: Pokrajinski prostor – življenjski prostor Geopark
- P2: Geopark-Šolski program
- P3: Povečanje prepoznavnosti Geoparka
- P4: Doživetje gorskega kolesarjenja Geopark
- P5: Doživljajsko pohodništvo in plezanje
- P6: Celoletna destinacija Peca

Preoblikovanje organizacije Geoparka v EZTS mora dobiti soglasje vseh članov Geoparka in jih nemudoma obravnavati. Poleg teh dveh ključnih točk so bili v okviru projekta Crossborder ACTIVE 2020 izdelani tudi naslednji produkti:

- Čezmejna turistična strategija
- Štiriletni načrt (program dela) za Geopark
- Študija izvedljivosti za spremembo obstoječe organizacije Geoparka v Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS)

- Predlog za vzpostavitev projektne baze podatkov projekta za obstoječe bilateralne iniciative in projektne ideje
- Predlog za spletno rešitev, vključitev v projektno bazo podatkov in kontaktno bazo podatkov za organizacije in posameznike v regiji.
- Priporočilni katalog obveznih meril za bilateralne projekte specifično za Geopark, kot tudi merila za bilateralno občinsko sodelovanja na splošno

1 Uvod

Projekt »Geopark Karawanken/Karavanke« je nastal v okviru EU financiranja na območju slovenske Koroške regije in avstrijske južno Koroške regije. Projekt se je začel izvajati v letu 2010, vendar se je že pred tem, prizadevalo za krepitev čezmejnega sodelovanja v regiji in razvoj skupnih projektov. Cilj tega projekta je ohranjanje in trajnostna raba geološke dediščine s koordinacijo čezmejne regije in strokovnega vodstva. Čezmejno sodelovanje je bilo treba s pomočjo projekta okrepiti, povečati prepoznavnost obmejnega območja in okrepiti trajnostni razvoj z "Geoturizmom" in "Geoizobraževanjem". Infrastrukturni projekti so vključevali izgradnjo 2 informacijskih centrov Geoparka v Železni Kapli (Obirske kapniške jame) in Mežici (Podzemlje Pece), gosto mrežo usposobljenih Geopark vodnikov, natančno označenost in opise, kot tudi interaktivne postaje vzdolž geoloških poti. Medtem je Geopark Karavanke postal del evropske in svetovne mreže Geoparkov pod okriljem organizacije Unesco.

Od konca leta 2014 pa do marca 2015 so bile v okviru nadaljnjega EU projekta z naslovom "Razvoj strategije Crossborder ACTIVE 2020" skupaj s ključnimi regionalnimi akterji iz čezmejnih regij, razvite in pojasnjene naslednje teme:

- Pregled in prilagoditev sedanjih ciljev in strategije Geoparka
- Razvoj prednostnih projektov za obdobje 2015-2020
- Premisleki v zvezi s spremembo organizacijske strukture Geoparka z namenom večje odgovornosti in poenostavitve izvajanja projektov.

Projekt Crossborder ACTIVE 2020 je bil sestavljen iz naslednjih komponent:

- Regionalne in mednarodne raziskave na temo »bilateralno sodelovanje«
- Skupno 24 intervjujev s skupno 53 ključnimi regionalnimi akterji (SI 21, AT 32): občinami (14), turistična dejavnost (6), menedžment (1) znanost (2) in regionalni razvoj (1)
- Treh čezmejnih delavnic, vsaka s 30-35 ključnimi regionalnimi akterji. Pri teh delavnicah je bila v ospredju osredotočenost na identifikacijo in specifikacijo čezmejnih projektov.
- Mednarodne konference (s 70 udeleženci) za dokončanje projekta.

Rezultati projekta "Razvoj strategije Crossborder ACTIVE 2020", so:

- Cilj združevanja čezmejnega razvoja strategije Geoparka Karawanken / Karavanke
 - Strategija čezmejnega turizma.
 - Štiriletni (delovni program) za Geopark
- Študija izvedljivosti za pretvorbo obstoječe organizacije Geoparka v Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS).
- Predlog za bazo podatkov projektov obstoječih pobud in projektih idej.
- Predlog za spletno rešitev, v podatkovni zbirki projekta, kot podatkovne baze kontaktov za organizacije in integracija posameznikov v regiji.
- Priporočilni katalog za obvezna merila bilateralnih projektov, specifično za Geopark
 - merila za bilateralno sodelovanje občin na splošno .

2 Regionalna izhodišča

Naravni prostor

Čezmejni Geopark Karavanke je poimenovan po gorski verigi, ki tvori mejo med Južno Koroško na avstrijski strani in Koroško regijo na slovenski strani. Geopark je omejen z dvema 2.000 metrov visokima vrhovima Alp; s Peco na vzhodu in s Košuto na zahodu. Za Geopark je značilna bogata geološka raznolikost med Alpami in Dinaridi na območju vzdolž Periadriatske prelomne cone, z različnimi kamninami, kjer se stikata evrazijska in afriška litosferska plošča. Ta geološka raznolikost je igrala bistveno vlogo za priznanje Geoparka v skladu z Unesco merili. Geološke in geomorfološke podrobnosti so natančneje opisane v aplikaciji od leta 2011 in v vodilnem načrtu 2012. Zraven geoloških in geomorfoloških posebnosti, ima področje Geoparka tudi bogato kulturno dediščino, in bogato biotsko raznovrstnost.

Regionalni razvoj

Geopark je sestavljen iz naslednjih 14 občin (od februarja 2015):

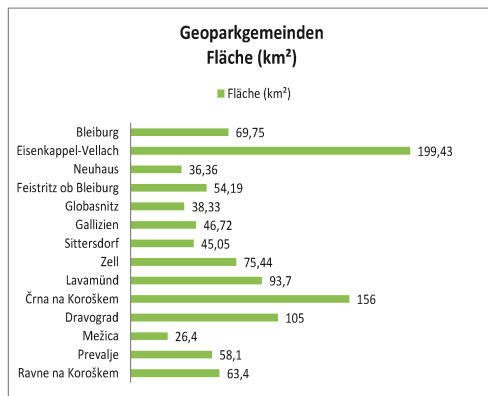
- Eisenkappel-Vellach / *Železna Kapla-Bela*
- Bleiburg / *Pliberk*
- Neuhaus / *Suha*
- Feistritz ob Bleiburg / *Bistrica nad Pliberkom*

- Globasnitz / *Globasnica*
- Gallizien / *Galicija*
- Sittersdorf / *Žitara vas*
- Zell / *Sele*
- Lavamünd / *Labot*
- Črna na Koroškem
- Mežica
- Prevalje
- Ravne na Koroškem
- *Dravograd*

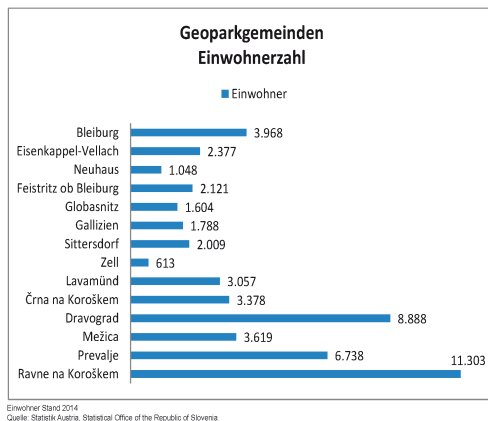

Slika 1: Občine članice v Geoparku Karavanke (februar 2015)

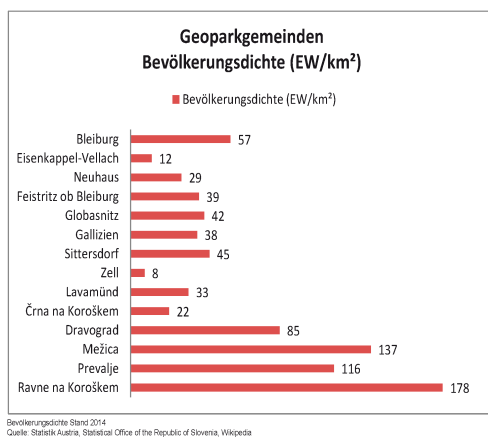
Celotna površina Geoparka obsega približno 1.068 kvadratnih kilometrov in ima približno 52.500 prebivalcev. Približno 62% od celotne površine Geoparka se nahaja na avstrijskem Koroškem, pribl. 38% od celotne površine pa v Sloveniji. Nasprotno pa živi na območju Geopark, pribl. 65% prebivalcev v Sloveniji in 35% na avstrijskem Koroškem. To ima za posledico veliko večjo gostoto prebivalstva v slovenskem delu Geoparka, pri čemer je prebivalstvo zgoščeno v glavnih mestih posameznih občin.

Slika 2: Površina občin Geoparka

Slika 3: Prebivalstvo občin Geoparka

Slika 4: Gostota prebivalstva občin Geoparka

V primerjavi z nacionalnim povprečjem v Avstriji in Sloveniji, ima regija nizko gostoto prebivalstva.

Ekonomski razvoj

V regiji je v preteklosti poleg kmetijstva in gozdarstva igrala pomembno vlogo železarska in rudarska industrija. Relikti teh gospodarskih sektorjev, so danes pomemben dejavnik za Geopark kot tudi za turizem v regiji. Regija spada danes tako na avstrijskem Koroškem kot na slovenski strani, ne le zaradi slabe dostopnosti, k bolj nerazvitim regijam, temveč bolj zaradi starajočega prebivalstva, migracij, podpovprečno stopnjo izobrazbe (na koroški strani), ter pomankanja zaposlitvenih možnosti (z izjemo predelovalnih obratov v avtomobilski in kovinski industriji). Število delovnih mest v letu 2010 je bilo na slovenski strani (Koroška regija) 11.697 (1.059 podjetij), v okraju Velikovec pa 11.192 (1116 podjetij, načrt s. Upravljanje, S. X dodatek). Povprečni mesečni bruto dohodek, v regiji slovenske Koroške je znašal v letu 2010 povprečno 1.280 EUR in v okraju Velikovec povprečno 2.054 € (EMCDDA).

Stopnja brezposelnosti v Geopark regijah v letu 2010 je bila 12,18%; kar je skoraj dvakrat več kot nacionalno povprečje (6,9%), povprečna in rahlo višja od slovenskega povprečja (11,6%).

Na obeh straneh meje je delež delavcev v primarnem sektorju višji od aktualnega nacionalnega povprečja. Delež zaposlenosti v storitvenem sektorju je v letu 2006 znašal približno 47%, bistveno nižje kot na avstrijskem Koroškem (66,4%), Avstriji (68%) in v Sloveniji (58,6%). Pomembno vlogo, zlasti na koroški strani ima turizem (glej Turistična strategija 2015).

Z gradnjo železnice Koralmbahn pride do večjih sprememb pri dosegljivosti regije in gospodarskih razmerah v regiji.

2.1 SWOT-analiza

Med pripravo vodilnega načrta v letu 2012 je bila izvedena prva SWOT analiza. Med projektom Crossborder ACTIVE 2020, torej približno tri leta po prvi SWOT analizi, so z intervjuji in delavnicami bile posodobljene in dopolnjene naslednje prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti.

Analiza prednosti / slabosti / priložnosti / nevarnosti, so notranji dejavniki, ki odražajo značilnosti in stanje v regiji, medtem ko priložnosti in tveganja opisujejo zunanje dejavnike. Na zunanje dejavnike, skoraj ne more vplivati regija sama, ampak se z opazovanjem in anticipacijo, možnosti lahko bolje izkoristijo in se lahko s prilagojeno strategijo na tveganja pravočasno odzovemo.

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Obstoječi naravni in kulturni viri • Obstajajo posebnosti, ki so poznane tudi zunaj regije: n.pr. Peca, gradovi Kralja Matjaža. • Nekatero občine v regiji imajo dober položaj • Uspešno izvedenih je bilo več sodelovalnih projektov. To je osnova na kateri lahko dobro gradimo • Bile so določene investicije. • Razvoj turističnih ponudb. • Obstajajo visoko kakovostne izobraževalne ustanove in ponudbe. • Ustanovitev info centrov v Mežici in Železni Kapli • Dobro sodelovanje s šolami in vrtci • Čezmejni kontakti • Izgradnja znamke Geopark kot dodatne ponudbe na jezeru (AT) • izdelane so bile tehnične podlage za nadaljno vsebinsko delo • Za znanstvene raziskave je manjkalo denarja (AT) 	<ul style="list-style-type: none"> • Geopark je še vedno v začetni fazi • USP je še vedno premalo izdelan • Geopark poznan samo navznoter, splošna javnost ima premalo znanja o Geoparku. • Geopark-ideja živi premalo . • Geopark je preveč osredotočen na geologijo in premalo na področje regionalnega razvoja • V dosedanem razvoju Geoparka je bil premajhen poudarek na ustvarjalnosti občin • Obstaja večja konkurenca kot pa sodelovanje med občinami v regiji • Majhne obmejne občine pridobijo premalo. • Zavzetost občin za Geopark je zelo različna. • Zavzetost politike za Geopark je nezadostna. • Organizacija Geoparka je okorna. • Slovenske občine se napram avstrijskim občinam počutijo zapostavljene: manj projektov, manj finančnih sredstev, več birokracije • Manjka skupna vizija. • Premalo je projektov, ki razvijajo dolgotrajni regionalni učinek. • Nizka obremenitev Geoparka. • Manjkajo turistično informacijski centri (SI). • Obdelava je prekomplicirana, traja predolgo. • Sodelovanje le na ravni županov ni dovolj. • Turistični ponudniki so še vedno premalo vključeni (AT). • Na slovenski strani do sedaj ni bilo kontaktne osebe za Geopark. • Manjka strokovno osebje za načrtovanje in izvedbo projektov(SI).
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> • UNESCO priznanje • Geopark je primerna regionalna krovna znamka. • Geopark ima potencial, da ustvari resnično dodano vrednost za regijo. • EU sofinanciranje za programsko obdobje 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomanjkanje virov in finančne omejitve predvsem v javnem sektorju, bi lahko omejile razvojne možnosti za Geopark • Strah, da bo zaradi zaostajanja v infrastrukturi (predvsem cestni) v Sloveniji prišlo do še večje regionalne neenakosti.

	• Rastoči upravni stroški za transnacionalne projekte

2.2 Regionalni razvoj in potreba po spremembi

Iz kombinacije notranjih in zunanjih dejavnikov za razvoj Geoparka so se razvili naslednji strateški pristopi:

1. Kombinacija prednosti/priložnosti
Zasledovanje novih priložnosti, ki se dobro ujemajo s prednostmi regije.
2. Kombinacija prednosti/ nevarnosti
Uporabljati prednosti, za preprečitev nevarnosti. Katere nevarnosti lahko odpravimo s katerimi?
3. Kombinacija slabosti/priložnosti
Slabosti odpraviti, da se lahko izkoristijo nove priložnosti. Katere primankljaje je treba nujno nadoknaditi?
4. Kombinacija slabosti/nevarnosti
Razviti ukrepe, tako da obstoječe slabosti ne postanejo nevarnosti

Od zgoraj tako imenovanih rešitev, je mogoče izpeljati naslednje razvojne potrebe in spremembe v Geoparku:

2.2.1 Celotni regionalni razvoj

- Razvijati projekte, ki prispevajo k trajnostnim regionalnim vrednotam in zagotavljajo dodatne zaposlitvene možnosti za lokalno prebivalstvo
- Uresničevanje projektov, ki po možnosti vse občine pripeljejo do vidnih rezultatov
- razviti vodilne projekte, z učinkom poenotenja celotnega območja Geoparka
- Uporabiti evropske programe sofinanciranja za razvoj projektov

2.2.2 Naravni in kulturni viri

- Zaščita naravnih in kulturnih virov Geoparka pod znamko Unesco, razvoj in trajnostna vrednota, še posebej v povezavi s turizmom
- Širjenje sodelovanja med Geoparkom in obstoječimi izobraževalnimi ustanovami ter kulturnimi ustanovami v regiji
- Vzpostavitev usmerjanja obiskovalcev v naravno prostorsko sensibila območja Geoparka

oparka

2.2.3 Turizem

- Doseganje vrednosti v turizmu, na primer kot so, kolesarski turizem, tematske poti, kampiranje, doživljajski parki, kulinarika, nastanitve, jezera, predstavitve, kulturni turizem, razstave
- Vključiti občinstvo, ki ima tudi ekonomski potencial: družine, pohodniki, kolesarji, domačini, šole in osebe, ki kampirajo
- Peca kot celoletna destinacija- kot ključni element za Geopark, med drugim, s širitvijo gorske kolesarske ponudbe, izoblikovati doživljajske ponudbe za družine na Peci, ki bi dopolnjevale ponudbo za kolesarje, Panoramska restavracija na gori kot tudi revitalizacija lokacije hotela na spodnji postaji.
- Razviti alternativne ponudbe za smučarski turizem na Peci
- Vključevanje lokalnega gospodarstva v Geotourizem

2.2.4 Ozaveščanje in trženje

- Povečati prepoznavnost Geoparka pri prebivalstvu in pri gostih, kakor tudi v strokovnem svetu
- Sodelovanje Geoparka z vrtci in šolami in z mladimi v regiji in zunaj nje, povečati prepoznavnost
- Razviti Geopark kot krovno blagovno znamko čezmejne regije
- Priprava in uporaba uveljavljenih regionalnih prireditev za trženje in regionalno usidranje Geoparka.
- Okrepiti trženje lokalnih produktov in njihovih ponudnikov.

2.2.5 Sodelovanje in regionalno upravljanje

- Prispevati k temu, da bodo vse občine Geoparka imele enake koristi iz njihovega članstva v Geoparku
- Krepiti čezmejno povezavo iz vzroka razlik med Slovenijo in avstrijsko Koroško.
- Intenzivna vključitev ključnih regionalnih akterjev v smislu "lastništva", predvsem akterjev iz turističnega sektorja, v razvoj strategij.
- Spodbujanje dvojezičnosti kot pomembnega načela za delo v Geoparku
- Izboljšati razumevanje delovnih postopkov in upravnih ter logističnih okvirnih pogojev na drugi strani meje skozi konkretne ponudbe.
- Podpora Geoparka s strani ključnih akterjev v čezmejni regiji kot tudi s strani nadrejenih v upravi.

2.2.6 Organizacijska struktura Geoparka

- Izvedba jasne vsebinske osredotočenosti Geoparka na manj ciljev, tem in ključnih točk v časovnem obdobju do leta 2020.
- Preveriti teritorialno razmejitev Geoparka in jo po potrebi prilagoditi
- Organizacijo Geoparka narediti bolj močno.
- Geopark postaviti na mesto, da lahko deluje kot projektni nosilec za EU programe sofinanciranja (DS je neprimerna).
- Nemudoma in profesionalno začeti s postopki za ustanovitev pravno zavezujoče organizacijske strukture (EZTS).
- Organizacijska struktura naj bo čim bolj preprosta, hierarhija čim bolj ploščata (vodoravna), jasno razdeljene naloge in komunikacijske poti.
- Predvideti vmesno rešitev (načrt B) za prijavljanje čezmejnih projektov, v primeru, da izvedbeni načrt za ustanovitev EZTS ne bo pravočasno uresničen.

3 Strategija Geoparka

3.1 Cilji Geoparka

Na temeljih dosedanje strategije in rezultatih čezmejnega projekta Crossborder ACTIVE 2020 za obdobje do leta 2020, sledijo naslednji štirje ključni cilji:

- Ohranjanje in spodbujanje naravnih in kulturnih virov
- Ozaveščanje, informiranje in izobraževanje o Geoparku
- Boljše koriščenje posebnosti Geoparka preko sonaravnega turizma
- Krepitev čezmejnega sodelovanja

Ti cilji so enaki dosedanjim ciljem Geoparka, ki so bili v uporabi 2011 in izoblikovani v skladu z osrednjim načrtom leta 2012 in statutom leta 2013.

3.2 Celotna arhitektura Strategije-Geoparka 2020

V okviru projekta Crossborder ACTIVE 2020 so bile v treh čezmejnih delavnicah razvita težišča/usmeritve in vodilni projekti, s pomočjo katerih lahko bistveno prispevamo k doseganju zgoraj navedenih ciljev Geoparka. Teh **6** ključnih težišč/usmeritev je:

- (1) Naravni viri
- (2) Kultura
- (3) Izobraževanje
- (4) Trženje
- (5) Sonaravni turizem
- (6) Čezmejno sodelovanje

K tem glavnim težiščem/usmeritvam je bilo izdelanih naslednjih 6 vodilnih projektov:

- P1: Pokrajinski prostor – življenski prostor Geoparka
- P2: Geopark Šolski program
- P3: Povečanje prepoznavnosti Geoparka
- P4: Doživetje gorskega kolesarjenja Geopark
- P5: Doživljajsko pohodništvo in plezanje
- P6: Celoletna destinacija Peca

Kot vodilni projekti so bili imenovani projekti, ki so izpolnjevali naslednje tri pogoje:

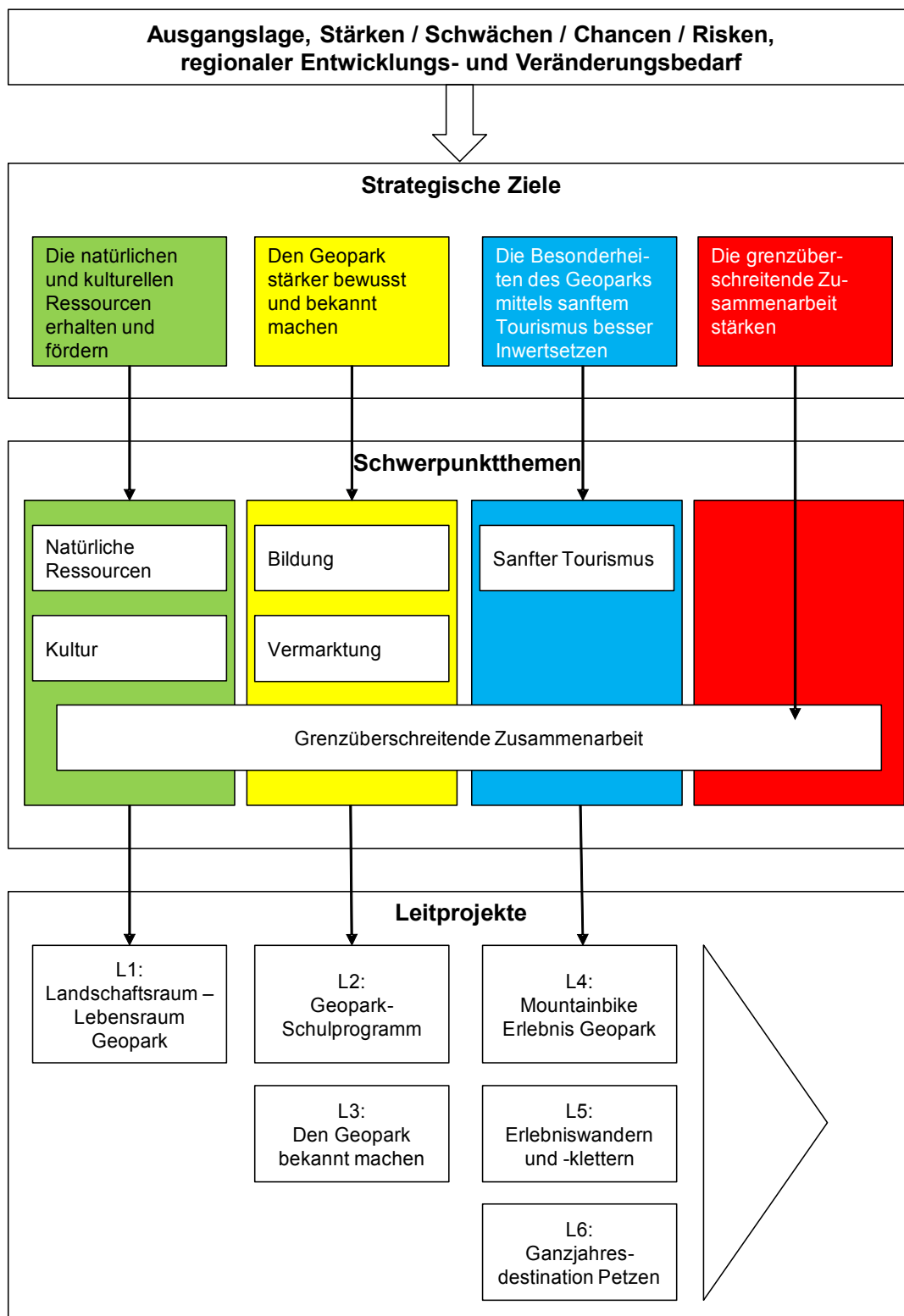
- (1) Projekt je pomemben za celotno območje Geoparka
- (2) Projekt ima povezovalno (čezmejno) funkcijo
- (3) Geopark pride v poštev kot projektni nosilec teh projektov

Poleg 6 vodilnih projektov, ki so podrobno opisani pod točko 3.4., se je oblikovalo približno 120 nadaljnjih projektnih idej, ki bi se morale v prihodnjih letih detajlirati in razvijati v konkretne projekte. Te ideje so predstavljene kot seznam v prilogi 2 in v spletni projektni podatkovni zbirki. S tem so teme v podatkovni zbirki na voljo regionalnim akterjem.

4 splošni cilji, 6 ključnih tem in 6 vodilnih projektov je povzetih v naslednji skupni arhitekturi Geoparka – Strategiji 2020:

Slika. 5: Skupna arhitektura Geoparka-Strategija 2020

Vir: Lastna obdelava

3.3 Ključne teme

3.3.1 Naravni viri

Za naravo v območju Geoparka je značilna izjemna biotska pestrost in zaradi njenega raznolikega življenjskega prostora, tako botaničnega kot tudi ornitološkega, vključuje tudi veliko znamenitosti. (glejte načrt upravljanja str. 9).

V prihodnjih letih naj bi ohranili naravne vire regije in jih nadalje razvijali. Poleg tega je potrebno ponovno okrepiti naravno in kulturno dediščino, ki se zrcali v raznolikem krajinskem in življenjskem prostoru, in sicer s povezovanjem drug z drugim. V vodilnem projektu P1: „Krajinski prostor – življenjski prostor Geopark« je potrebno ta dostop natančneje udejanjiti.

3.3.2 Kultura

Bogata kulturna dediščina obsega številne arheološke, arhitekturne in umetnostno-zgodovinske znamenitosti in ustanove, kot tudi bogato nesnovno dediščino. Na eni strani k temu prištevamo regionalne običaje in zgodovino, na drugi strani številne etnološke ter turistično zaznamovane prireditve.

V prihodnjih letih moramo kulturne zaklade regije ohranjati, nadalje razvijati in podpirati. (glej zgoraj Vodilni projekt 1).

3.3.3 Izobraževanje

Sodelovanje z izobraževalnimi institucijami je ena izmed ključnih aktivnosti Geoparka. V zadnjih letih so bili izdelani različni učni materiali za vrtce in šole in posredovani številnim otrokom. Sodelovanje z izobraževalnimi institucijami se mora v naslednjih letih nadeljevati in razširiti (šole v naravi, poletni tabori). Pogoji k temu so med drugimi delavnice z učnim osebjem in izobraževanje posrednikov Geoparka. Različne aktivnosti so zbrane v vodilnem projektu 2 - P2: „Geopark-šolski program«.

3.3.4 Trženje

V letu 2011 je bila razvita komunikacijska strategija za Geopark. En del ukrepov, ki so navedeni v tej strategiji so že izvedeni ali pa se trenutno izvajajo. S tem, ko se bodo okrepile in razširile informacijske in trženjske aktivnosti, bo Geopark boljše prepoznan pri prebivalcih regije, pri obiskovalcih od blizu in daleč, kot tudi v strokovnem krogu Geoparka. K načrtovanim ukrepom štejemo med drugimi izpeljavo prireditev in okrepiti vidnost

Geoparka v vseh občinah in turističnih dejavnostih v regiji. Različne informacijske in trženjske aktivnosti so povzete v vodilnem projektu P3 : „Povečanje prepoznavnosti Geoparka“.

3.3.5 Sonaravni turizem

Sonaravni turizem igra ključno vlogo pri vrednotenju naravnih in kulturnih posebnosti. Nadalje ponuja veliko vmesnih tem k temi izobraževanja in tudi prepoznavnosti Geoparka. V tej funkciji nudi turizem velik potencial za ustvarjanje vrednosti na ravni regije, občin, podjetij in prebivalcev na tem območju za njihovo dobrobit (k temu tudi turistična strategija 2015).

V ključni temi turizem so bili definirani trije vodilni projekti:

- P4: Doživetje gorskega kolesarjenja Geopark
- P5: Doživljajsko pohodništvo in plezanje
- P6: Celoletna destinacija Peca

3.4 Vodilni projekti

Vodilni projekti bodo na tem mestu pregledno opisani. Natančne projektne opise najdete v prilogi 1.

3.4.1 Vodilni projekt 1: Pokrajinski prostor – Življenjski prostor Geopark

Cilji:

1. Raba naravnih, kulturnih in človeških potencialov regije

Aktivnosti:

1. Identifikacija potencialov
2. Širitev potencialov
3. Izdelava programov, produktov, paketov in povezava pod znamko „Geopark“
4. Vključevanje v človeški kapital Geoparka (izobraževanje, identifikacija in sodelovanje)

Projektni partner:

- Geopark Karawanken/Karavanke

Možni programi sofinanciranja:

- ETS SI-AT, Central Europe, Alpine Space, Life+, LEADER

3.4.2 Vodilni projekt 2: Geopark - Šolski program

Cilji:

2. Nadaljni razvoj obstoječega šolskega programa Geoparka
3. Razvoj Geopark izobraževalnih centrov v Železni Kapli in Mežici
4. Razvoj "Šolske mreže Geopark"

Aktivnosti:

1. Izdelava programov za šole in vrtce v razredih in v naravi
2. Razvoj ponudb izobraževalnega turizma kot na primer šole v naravi in poletni tabori.
3. Sestava programa in izobraževanje mentorjev za program izmenjave šolarjev.

Projektni partner:

- Geopark Karawanken/Karavanke, občine

Možni programi sofinanciranja:

- Erasmus

3.4.3 Vodilni projekt 3: Povečanje prepoznavnosti Geoparka

Cilji:

2. Stopnjevanje prepoznavnosti Geoparka v regiji in izven nje
3. Povečati vidnost Geoparka
4. Povečati število obiskovalcev
5. Spodbujanje identitete Geoparka pri domačem prebivalstvu

Aktivnosti:

- Izpeljava Geopark prireditvev oz. vključitev Geopark tem na prireditvah
- Izvedba ukrepov v smislu »kooperacijske identitete« (spletna stran, označevalne table, Geopark skulpture, ..)
- Razširitev interaktivnih Geopark info točk v občinah in turističnih dejavnostih

Projektni partner:

- Geopark Karawanken/Karavanke

Možni programi sofinanciranja:

- potrebno še doreči

3.4.4 Vodilni projekt 4: Doživetje gorskega kolesarjenja Geopark

Cilji:

- V regijo privabiti več kolesarskih gostov
- Razvoj kolesarskega parka v svetovno poznano destinacijo
- Širitev prenočitvenih kapacitet za kolesarje (kolesarski hoteli)

Aktivnosti:

1. Razvoj Pece v kolesarski center Geoparka (na osnovi Flow Country Trail)
2. Izgradnja in povezovanje obstoječih kolesarskih poti v skupno obstoječo kolesarsko mrežo
3. Obstoječe poti napolniti z relevantno vsebino Geoparka

Projektni partnerji:

- Petzen Bergbahnen (Žičnica na Peci), Bike Nomad, Podzemlje Pece, RRA Koroška, Geopark Karawanken/Karavanke, Tourismusregion Klopeiner See/Südkärnten (Turistična regija Klopinsko jezero/Južna Koroška)

Možni programi sofinanciranja:

- ETS SI-AT

3.4.5 Vodilni projekt 5: Doživljajsko pohodništvo in plezanje

Cilji:

- Nadaljnji razvoj pohodniških in plezalnih destinacij
- Stopnjevanje števila obiskovalcev, plezalnih in pohodniških dopustnikov
- Širitev prenočitvenih kapacitet za kolesarje (kolesarski hoteli)

Aktivnosti:

- Razvoj in uresničitev doživljajske inscenacije na pohodniških poteh in plezalnih destinacijah
- omogočiti rezervacijo pohodniških paketov
- Dodatne ponudbe, kot so "Geo-caching" ali "Event-Highlights"
- Širitev mobilnosti: pohodniški avtobusi, taksiji, E-mobilnost
- Vodenje/usmerjanje obiskovalcev in informiranje

Projektne partnerji:

- Geopark Karawanken/Karavanke, Tourismusregion Klopeiner See/Südkärnten (Turistična regija Klopinsko jezero/Južna Koroška), RRA Koroška, Planinska društva

Možni programi sofinanciranja:

- ETS SI-AT

3.4.6 Vodilni projekt 6: Celoletna destinacija Peca

Cilji:

- Ohranitev Pece kot celoletnega čezmejnega izletniškega cilja
- Razviti koncept za pokrivanje stroškov zimskega obratovanja
- Doživljajske ponudbe na gori za družine kot dopolnilo k ponudbam za kolesarje
- Ustvarjanje dodatnih prenočitvenih kapacitet

Aktivnosti:

- Gorska postaja na Peci: Ustanovitev celoletnega doživljajskega parka za družine
- Podzemlje Pece, Mežica: Ustanovitev podzemnega doživljajskega parka
- Dom na Peci: Izdelava celoletnih ponudb za družine "Park Kralj Matjaž"
- Podpeca: Gradovi Kralja Matjaža
- Bistrica pri Pliberku: doživljajska inscenacija zgodovinske obrtne lokacije
- Razvoj alternativ za alpsko smučanje v zimskem času: sankanje, izleti, pohodi s krpljami
- koncept mobilnosti

Projektne partnerji:

- Petzen Bergbahnen (Žičnica na Peci), Podzemlje Pece, občine Bistrica pri Pliberku, Mežica, Črna na Koroškem, Geopark Karawanken/Karavanke

Možni programi sofinanciranja:

- ETS SI-AT

4 Merila kakovosti bilateralnih projektov

4.1 Merila kakovosti bilateralnih projektov Geoparka

Za prihodnje bilateralne projekte v idejni fazi v Geoparku Karavanke so pomembni naslednji kriteriji:

Kriteriji	Opis
Vsebinski kriteriji	
Naslov	Projekt ima kratek in razumljiv naslov
Utemeljitev in pomembnost projekta	V opisu bo jasno razvidno, za katere izzive, potrebe porazvoju in spremembah Geoparka, projekt nudi rešitve in odgovore.
Prispevek k 4 splošnim ciljem Geoparka-Strategija 2020	V opisu bo jasno razvidno h katerim 4 splošnim ciljem Geoparka projekt prispeva: <ul style="list-style-type: none"> • Ohranjanje in spodbujanje naravnih in kulturnih virov • Ozaveščanje, izobraževanje in informiranje o Geoparku • Boljše koriščenje posebnosti Geoparka preko sonaravnega turizma • Krepitev čezmejnega sodelovanja
Razvrstitev k 6 ključnim težiščem/usmeritvam Geoparka-Strategija 2020	V opisu bo jasno razvidno h katerim 6 ključnim težiščem/usmeritvam Geoparka je projekt razvrščen: <ol style="list-style-type: none"> (1) Naravni viri (2) Kultura (3) Izobraževanje (4) Trženje (5) Sonaravni turizem (6) Čezmejno sodelovanje
Prepričljiv pristop	V opisu bo jasno prikazano, kako se je Geopark s projekti sposoben odzivati na izzive, potrebe po razvoju

	in spremembah.
Jasne aktivnosti	Načrtovane aktivnosti so iz opisa projekta jasno berljive
Veljavno prostorsko območje	V opisu je jasno razvidno, katero veljavno prostorsko območje zajema projekt: <ol style="list-style-type: none"> 1. Skupna regija Geopark 2. Čezmejni deli regij Geoparka 3. Teritoriji naslednjih občin (Minimalni pogoj 1 SLO SLO, 1 AUT občina):
Jasni rezultati	Načrtovani rezultati so iz opisa projekta jasno berljivi. Našteti merljivi materialni rezultati so prepričljivi.
Kakovost partnerstva	Možni projektni nosilec je imenovan. Ta projektni nosilec ima visoko strokovno znanje in veliko izkušenj iz menedžmenta čezmejnih projektov. Nadaljnji projektni partnerji so imenovani. Imajo visoko strokovno znanje na tematskem področju projekta. Projektni partnerji so najmanj dvojezični (SLO, NEM)
Ciljne skupine	Iz opisa bo jasno razvidno, kdo so upravičenci projekta in kakšno dobrobit za njih prinašajo rezultati.
Graditi na predhodnih rezultatih in izkušnjah	Projekt se gradi na rezultatih in poznavanjih drugih projektov (v Geoparku, v regiji, drugih regijah).
Sinergija z ostalimi projekti	Projekt ponuja možnost priključitve in sinergije z drugimi projekti (v Geoparku, v regiji, drugih regijah).
Prispevek k skupnim ciljem	Projekt prispeva k skupnim ciljem v regiji, programskem območju SI-AT oz. v obeh državah, Avstriji in Sloveniji.
Organizacijski kriteriji	
Potek projekta in časovni načrt	Skupno trajanje projekta je določeno in uresničljivo. Projekt je razdeljen v razumljive faze in delovne korake.
Organizacija projekta in vloge partnerjev	V opisu bo jasno razvidna organizacija projekta. Vloge in naloge partnerjev so jasno opisane.
Stroški	Stroški projekta so navedeni. Stroški posameznih aktivnosti in neposrednih učinkov so imenovani in razumljivi.
Financiranje	Možni viri financiranja za ta projekt so imenovani in prepričljivi

4.2 Splošna merila kakovosti za bilateralne projekte v celotnem programskem območju SI-AT

Za prihodnje bilateralne projekte v idejni fazi v celotnem programskem območju SI-AT so pomembni naslednji kriteriji:

Kriteriji	Opis
Vsebinski kriteriji	
Naslov	Projekt ima kratek in razumljiv naslov
Utemeljitev in pomembnost projekta	V opisu bo jasno razvidno, za katere izzive, potrebe porazvoju in spremembah Programsko območje SI-AT, projekt nudi rešitve in odgovore
Prispevek k ciljem strategije 2014-2020	V opisu bo jasno razvidno h katerim ciljem prispeva:
Razvrstitev k ključnim temam strategije 2014-2020	V opisu bo jasno razvidno h katerim ključnim temam in težiščem je projekt razvrščen
Prepričljiv pristop	V opisu bo jasno prikazano, kako se projekti odzivajo na izzive, potrebe po razvoju in spremembah.
Jasne aktivnosti	Načrtovane aktivnosti so iz opisa projekta jasno berljive
Veljavno prostorsko območje	V opisu je jasno razvidno, katero veljavno prostorsko območje zajema projekt
Jasni rezultati	Načrtovani rezultati so iz opisa projekta jasno berljivi. Našteti merljivi materialni rezultati so prepričljivi.
Kakovost partnerstva	Možni projektni nosilec je imenovan. Ta projektnio nosilec ima visoko strokovno znanje in veliko izkušenj iz menedžmenta čezmejnih projektov. Nadaljnji projektni partnerji so imenovani. Imajo visko strokovno znanje na tematskem področju projekta. Projektni partnerji so najmanj dvojezični (SLO, NEM)
Ciljne skupine	Iz opisa bo jasno razvidno, kdo so upravičenci projekta in kakšno dobrobit za njih prinašajo rezultati.
Graditi na predhodnih rezultatih in izkušnjah	Projekt se gradi na rezultatih in poznavanjih drugih projektov iz programskega območja
Sinergija z ostalimi projekti	Projekt ponuja možnost priključitve in sinergije z drugimi projekti (v programskem območju
Prispevek k skupnim ciljem	Projekt prispeva k skupnim ciljem v regiji, programskem območju SI-AT oz. V obeh državah, Avstriji in Sloveniji oz. EU
Organizacijski kriteriji	
Potek projekta in časovni načrt	Skupno trajanje projekta je določeno in uresničljivo. Projekt je razdeljen v razumljive faze in delovne korake.
Organizacija projekta in vloge partnerjev	V opisu bo jasno razvidna organizacija projekta. Vloge in naloge partnerjev so jasno opisane.
Stroški	Stroški projekta so navedeni. Stroški posameznih aktivnosti in neposrednih učinkov so imenovani in razumljivi.
Financiranje	Možni viri financiranja za ta projekt so imenovani in prepričljivi

5 Regionalna organizacijska struktura

5.1 Aktualna struktura in organizacija Geoparka

Geopark ima trenutno v skladu z njegovim statutom pravno obliko delovne skupnosti. Organi te delovne skupnosti so skupščina, upravni odbor, strokovni svet in tematske delovne skupine.

Operativna dejavnost se opravlja s strani upravnega odbora.

V letu 2014 je bilo nastavljeno poslovodstvo in imenovan poslovodja. V začetku leta 2015 se je poslovodstvo okrepilo z osebo v administraciji. **Skupščina** je sestavljena iz predstavnikov vseh občin iz območja Geoparka. Njihove naloge so med drugimi nadaljnji strateški razvoj Geoparka, sprejem letnega programa in izvedba spremljanja stanja – monitoring.

V **Strokovnem svetu**, kateri skupno vključuje 10 institucij, so strokovnjaki iz različnih področij na nacionalni in regionalni ravni, ki so na svojih poklicnih področjih pristojni za določena področja in njihove prioritete. Naloga strokovnega sveta je profesionalna podpora Geopark partnerstva.

Za doseg ciljev Geoparka je bilo ustanovljenih **5 tematskih delovnih skupin** v naslednjih prioritetenih področjih:

- Varstvo narave in ohranjanje vseh naravnih posebnosti,
- Sodelovanje med občinami in njihov razvoj,
- Usposabljanje in ozaveščanje
- Turizem in sorodne aktivnosti
- Kultura in dediščina

5.2 Nadaljnji razvoj organizacije Geoparka

5.2.1 Sprememba obstoječe organizacije Geoparka v Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS)

V okviru projekta Crossborder ACTIVE 2020 je bila izdelana študija izvedljivosti za spremembo obstoječe organizacije Geoparka v Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS), ki obstaja kot ločen dokument.

Vzrok za to je bilo spoznanje, da obstoječa pravna oblika DS ni primerna, da bi lahko bili nosilec projekta za čezmejne projekte v ETS kontekstu. Študija izvedljivosti vsebuje naslednje elemente:

- Raziskavo v ozadju in primerjalni katalog za bilateralno kooperacijsko strukturo v praksi (EU), ki temelji na dosedanjih razmišljanjih Geoparka.
- Rezultate intervjujev s članicami izbrane strukture sodelovanja
- Zbirko pomembnih vidikov za uspeh sodelovanja in kratek oris avstrijske empirične vrednosti z bilateralno in multilateralno kooperacijsko strukturo v okviru INTERREG/ETS
- Sklepe in priporočila za restrukturiranje Geoparka

Temelječ na rezultatih raziskave, osebnih izkušnjah sodelavcev, kot tudi na diskusijah v okviru treh delavnic in mednarodne konference v okviru projekta „Razvoj strategije Crossborder Active 2020“, lahko izpeljemo naslednje sklepe in priporočila za spremembo obstoječe organizacije Geoparka v evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS):

- potrebujemo **jasno vsebinsko osredotočenost Geoparka** na manj ciljev, tem in ključnih točk za časovno obdobje do leta 2020.
- **Ustanovitev pravno zavezujoče organizacijske strukture (EZTS)** se zdi smiselna in se mora takoj in profesionalno udejanjiti.
- Proces transformacije v EZTS se mora izvršiti s **tesnim usklajevanjem z gospodom mag. dr. Johannesom Maierjem** iz EU-koordinacijskega organa na deželni vladi Avstrijske Koroške.
- S tem se bodo lahko ključni projekti, ki so bili skupno razviti leta 2015, hitro udejanjili, na vsak način zagotoviti tudi strukturne prehodne rešitve tako na avstrijskem Koroškem, kot tudi v Sloveniji, ki so v Geoparku možne, kot projektni nosilec v drugi obliki kot tudi nosilec dosedanjih projektov vložiti vloge v različnih programih sofinanciranja. Ta prehodna struktura se mora uporabljati samo, če bi se sprememba v EZTS nepredvidljivo podaljšala. Možno je društvo občin Geoparka na avstrijski strani, ki so članice Geoparka. Na slovenski strani lahko podjetje A.L.P. Peca d.o.o. nastopa kot partner za zbiranje projektnih predlogov. Ta **začasna rešitev mora biti podrobno izdelana v najkrajšem možnem času.**
- **Teritorialna razmejitev** Geoparka je potrebno preveriti in po potrebi prilagoditi.

- Struktura mora po možnosti biti enostavna, **vodoravna hierarhija**. **Porazdelitev nalog in komunikacija** so jasno določene.
- Dvojezičnost je pomemben princip dela v Geoparku. Izboljšanje **razumevanja načina dela in administrativnih in legitimnih okvirnih pogojev** na drugi strani meje.
- **Geopark potrebuje močno podporo s strani ključnih akterjev** v čezmejni regiji, kot tudi pri višjih upravnih organih.
- Ta **podpora** se odraža v **prispevku** s strani regionalnih akterjev. S to podporo pravičnost ostaja, Geopark mora doseči **rezultate in koristi za njegove članice**. Uspehi oz. rezultati Geoparka naj spet temeljijo na **kvalitetah in prednostih njegovih članic**.
- Najboljše za nadaljnjo močno povezanost Geoparka so **skupni projektni uspehi oz. učinki**. Iz te osnove **izhaja fokus na natančnem izboru skupnih ključnih projektov**.
- Skupno delo se imenuje **drug z drugim, ne drug proti drugemu**

5.2.2 Preverjanje oz. teritorialna razmejitev Geoparka

V teku prenosa Geoparka iz DS v EZTS se mora teritorialna razmejitev preveriti in vsekakor prilagoditi. Ob tem se je treba odločiti, katere nove občine sprejeti v Geopark. Hkrati bi se moralo srednje do dolgoročno določiti, kako potekajo meje Geoparka, tako da vprašanje mej ni stalna tema. Kot kriterije za srednje do dolgoročno razmejitev je poleg geoloških razmer potrebno upoštevati tudi funkcionalno prostorsko enotnost območij.

5.2.3 Prilagoditev organizacijske strukture Geoparka

Od razvoja vodilnih projektov do zmožnosti njihove prijave in za kasnejšo izvedbo projektov bo v statutu Geoparka, nazaj poseženo v predvidene tematske delovne skupine. (glejte. Poglavje. 5.1).

6 Monitoring izvajanja

Stanje izvedbe Geopark strategije 2020 in štiriletnega delovnega programa bo preverjeno enkrat letno v okviru razglabljalnih delavnic s člani Geoparka in vsekakor z nadaljnjimi akterji. Morebitne prilagoditve strategije in štiriletnega programa bodo izvedene na podlagi rezultatov delavnic.

7 Kazalo virov in literature

Berchtold, A.; Pfefferkorn, W. (2015): Geopark Karawanken, Tourismusstrategie.

Geopark Karawanken (2011): Application.

Geopark Karawanken (2012), Managementplan.

Geopark Karawanken (2013), Statuten.

Pfefferkorn, W.; Thamm, U. (2015): Machbarkeitsstudie zur Überführung der bestehenden Organisation Geopark in einen europäischen Verbund für territoriale Zusammenarbeit (EVTZ)

Polak, Š. (2011): Geopark Karawanken, Kommunikationsplan.

8 Priloga 1: Opis vodilnih projektov

Projektni list

Naslov projekta	Pokrajinski prostor – Življenjski prostor Geopark (P1)
Status projekta	<p>... Idejna faza X Konceptna faza ... Pripravljenost za izvedbo ... v izvedbi ... zaključenost</p>
Glavna dodelitev k strateškim ciljem in akcijskim področjem	<p>Strateški cilj: ohranjanje in spodbujanje naravnih in kulturnih virov Glavne teme: Varstvo narave in virov, kulture</p>
Zastavljanje ciljev projekta	<p>Kaj se mora doseči s tem projektom?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boljša raba naravnih, kulturnih in človeških potencialov v regiji • ...
Prispevek k strateškim ciljem	<p>Kako projekt konkretno prispeva k enemu ali več ciljev Geopark strategije 2020?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z boljšo uporabo naravnega, kulturnega in človeškega potenciala se povečajo gospodarske vrednosti in kakovost življenja v regiji. • S projektom se bo okrepilo čezmejno sodelovanje v Geoparku. <p>Potencial, z ozirom na ponudbe, naravo, kulturo in ljudi v regiji neposredno povezuje in v Geoparku še zdaleč ni izčrpan.</p>
Kratek opis projekta	<p><u>Katere so glavne aktivnosti? (vključno s časom trajanja)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikacija potencialov Trajanje: 2. Razvoj potencialov Trajanje: 3. Izdelava programov, izdelkov ter paketov in priključitev „Geopark“ blagovne znamke Trajanje: 4. Vključevanje v človeški kapital Geoparka (usposabljanje, Identifikacija in participacija): Trajanje: <p><u>Kakšen bo konec projekta? (Output):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razviti programe, produkte in pakete in le te združiti pod blagovno znamko „Geopark“ 2.

Projektni list

Projektni naslov	Šolski program Geopark (P2)
Status projekta	<p>... Idejna faza</p> <p>X Konceptna faza</p> <p>... Pripravljenost za izvedbo</p> <p>... v izvedbi</p> <p>... zaključenost</p>
Glavna dodelitev k strateškemu ciljem in akcijskim področjem	<p>Strateški cilj: Geopark narediti bolj prepoznaven in okrepiti zavest</p> <p>Ključna tema: izobraževanje</p>
Zastavljanje ciljev projekta	<p>Kaj se mora doseči s tem projektom?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nadaljnji razvoj obstoječega šolskega programa Geopark • Razvoj izobraževalnih centrov Geoparka v Železni Kapli in Mežici • Razvoj "šolske mreže Geopark"
Prispevek k strateškemu ciljem	<p>Kako projekt konkretno prispeva k enemu ali več ciljev Geopark strategije 2020?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nadaljnji razvoj obstoječega Geopark šolskega programa, razvoj izobraževalnih centrov in „šolske mreže“ Geoparka, neposredno podpira cilj – Geopark narediti bolj prepoznaven v regiji in izven nje ter okrepiti zavest o njem. • Skozi projekt se bo okrepilo čezmejno sodelovanje v Geoparku
Kratek opis projekta	<p><u>Kaj so najpomembnejše aktivnosti? (vključno s časom trajanja)</u></p> <p>1. Izdelava programov za šole in vrtce v razredih in v naravi</p> <p>Trajanje:</p> <p>2. Razvoj ponudb izobraževalnega turizma, kot na primer šole v naravi in poletni tabori.</p> <p>Trajanje:</p> <p>3. Sestava programa in izobraževanje mentorjev za program izmenjave šolarjev.</p> <p>Trajanje:</p> <p><u>Kakšen bo konec projekta? (Output):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Didaktična gradiva za poučevanje v razredih in v naravi 2. Možna rezervacija šol v naravi in poletnih taborov 3. Usposobljeni spremljevalci za program izmenjave šolarjev <p><u>Kaj je pri tem novega oz. posebnega? (inovativna vsebina):</u></p> <p>Šole v naravi in poletni tabori na temo Geoparka so še vedno prava</p>

	redkost		
Prostorska razvrščenost / Projektno območje	Kje se odvija projekt? Katere občine so udeležene? V projekt bo vključenih več občin iz Geoparka iz obeh strani meje		
Načrtovano trajanje	Začetek: 2016 Konec: 2018 Trajanje v mesecih: 36		
Projektni nosilci	Kdo je odgovoren za izvedbo? ... še ni dorečeno X je še v doreku (s kom?): Geopark Karawanken-Karavanke ... je dorečeno(s kom?):		
Nadaljnji udeleženci	Kdo je še udeležen v projektu? ... še ni dorečeno X je še v doreku (s kom?): občine, Geopark izobraževalna centra v Železni Kapli in Mežici ... je dorečeno (s kom?):		
Ocenjeni stroški	Stroški posameznih delov projekta kot tudi skupna vsota v € X Še ni dorečeno ... vnos ocenjenih stroškov		
Lastna sredstva	X Še ni dorečeno ... Je še v doreku (s kom?): ... je dorečeno (s kom?):		
Financiranje preostalih sredstev	Kateri nadaljnji viri financiranja so predvideni? S kolikšno vsoto? X še ni dorečeno?): Možno ERASMUS ...Je še v doreku (s kom?) ... je dorečeno (s kom?):		
Kontaktna oseba	Kdo je kontaktna oseba za ta projekt? X še ni dorečeno ... je dorečeno:		
Tel. številka:	vnesti	e-mail naslov	vnesti
Opombe:	Kaj je v okviru tega projekta še pomembno? <i>Učinki usmeritve – merljivi rezultati</i> Uresničljivost Finančne zahteve partnerjev – človeški viri		
Priloge:	Za možne priloge kot so idejni dokumenti, kalkulacije stroškov itd. navajamo že priložene.		
Avtorji, datum	DI Wolfgang Pfefferkorn, ZT-Büro Rosinak&Partner ZT GmbH, 24.04.2015		

Projektni list

Projektni naslov	Povečanje prepoznavnosti Geoparka (P3)
Status projekta	<p>... Idejna faza X Konceptna faza ... Pripravljenost za izvedbo ... v izvedbi ... zaključenost</p>
Glavna dodelitev k strateškemu ciljem in akcijskim področjem	<p>Strateški cilj: Geopark narediti bolj prepoznaven in okrepiti zavest o njem. Ključna tema: trženje</p>
Zastavljanje ciljev projekta	<p>Kaj se mora doseči s tem projektom?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stopnjevanje stopnje prepoznavnosti Geoparka v regiji in izven nje • Povečati vidnost Geoparka • Povečati število obiskovalcev • Spodbujanje identitete Geoparka pri domačem prebivalstvu
Prispevek k strateškemu ciljem	<p>Kako projekt konkretno prispeva k enemu ali več ciljev Geopark strategije 2020?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Načrtovane trženjske aktivnosti neposredno podpirajo cilj – Geopark narediti bolj prepoznaven v regiji in izven nje ter okrepiti zavest o njem. • Skozi projekt se bo okrepilo čezmejno sodelovanje v Geoparku
Kratek opis projekta	<p><u>Kaj so najpomembnejše aktivnosti? (vključno s časom trajanja)</u></p> <p>1. Izpeljava Geopark prireditvev oz. vključitev Geopark tem na prireditvah Trajanje:</p> <p>2. Izvedba ukrepov v smislu »kooperacijske identitete« (spletna stran, označevalne table, Geopark skulpture, ..) Trajanje:</p> <p>3. Razširitev interaktivnih Geopark info točk v občinah in turističnih dejavnostih Trajanje:</p> <p><u>Kakšen bo konec projekta? (Output):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Število Geopark prireditvev oz. prireditvev pri katerih Geopark sodeluje 2. Osvežena spletna stran, postavitve signalizacije in označevalnih

Projektni list

Projektni naslov	Doživetje gorskega kolesarjenja Geopark (P4)
Status projekta	<p>... Idejna faza X Konceptna faza ... Pripravljenost za izvedbo ... v izvedbi ... zaključenost</p>
Glavna dodelitev k strateškemu ciljem in akcijskim področjem	<p>Strateški cilj: Gospodarsko koriščenje s pomočjo sonaravnega turizma Področje delovanja: Sonaravni turizem</p>
Zastavljanje ciljev projekta	<p>Kaj se mora doseči s tem projektom?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skozi skupen razvoj in ciljno trženje čezmejnih kolesarskih ponudb v regijo privabiti več kolesarskih gostov. • Obstoječe kolesarske poti je treba narediti bolj atraktivne za domačine in goste • Turistično ponudbo morajo razširiti nove kolesarske poti
Prispevek k strateškemu ciljem	<p>Kako projekt konkretno prispeva k enemu ali več ciljev Geopark strategije 2020?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skozi stopnjevanje števila kolesarskih gostov se bo povečala ekonomska vrednost v regiji. • Skozi razvoj in trženje skupnih kolesarskih ponudb se bo spodbujal sonaravni turizem in okrepilo čezmejno sodelovanje v Geoparku. <p>Na podlagi naravno-prostorskih danosti je območje Geoparka posebno primerno za kolesarjenje – predvsem za gorsko kolesarjenje. Obstoječa kolesarska infrastruktura je karakterizirana skozi posamezne atraktivne ponudbe, je komaj prostorsko in čezmejno povezana in bi se dala še nadgraditi. Skozi to stanje in na podlagi manjkajočega skupnega čezmejnega trženja, turistični potencial kolesarskega športa v regiji še zdaleč ni izčrpan.</p>
Kratek opis projekta	<p><u>Kaj so najpomembnejše aktivnosti? (vključno s časom trajanja)</u></p> <p>1. Na obstoječih kolesarskih poteh mora Geopark vključiti relevantne teme in skozi to ustvariti vsebinske ključne točke (npr. tema kultura, zgodovina, kulinarika, itd.). Trajanje:</p> <p>2. Z razvojem smernic se mora v naslednji vrsti postaviti čezmejno enotno označevanje kolesarskih poti. Trajanje:</p> <p>3. Ponudba gorskega kolesarjenja se mora povečati skozi izgradnjo novih trailov. Trajanje:</p>

Ocenjeni stroški	Stroški posameznih delov projekta kot tudi skupna vsota v € X Še ni dorečeno ... vnos ocenjenih stroškov		
Lastna sredstva	X Še ni dorečeno ... Je še v doreku (s kom?): ... je dorečeno (s kom?):		
Financiranje preostalih sredstev	Kateri nadaljnji viri financiranja so predvideni? S kolikšno vsoto? X še ni dorečeno?: ...Je še v doreku (s kom?) ... je dorečeno (s kom?):		
Kontaktna oseba	Kdo je kontaktna oseba za ta projekt? X še ni dorečeno (Helmut Micheler in Dušan Štrucl?) ... je dorečeno:		
Tel. številka:	vnesti	e-mail naslov:	vnesti
Opombe:	<u>Kaj je v okviru tega projekta še pomembno?</u> <i>Učinki usmeritve – merljivi rezultati</i> Uresničljivost Finančne zahteve partnerjev – človeški viri		
Priloge	<i>Za možne priloge kot so idejni dokumenti, kalkulacije stroškov itd. navajamo že priložene.</i>		
Avtorji, datum	DI Andreas Berchtold, ZT-Büro Berchtold land.plan, 20.04.2015		

Projektni list

Projektni naslov	Doživljajsko pohodništvo in plezanje (P5)
Status projekta	<p>... Idejna faza</p> <p>X Konceptna faza</p> <p>... Pripravljenost za izvedbo</p> <p>... v izvedbi</p> <p>... zaključenost</p>
Glavna dodelitev k strateškemu ciljem in akcijskim področjem	<p>Strateški cilj: Gospodarsko koriščenje s pomočjo sonaravnega turizma</p> <p>Področje delovanja: Sonaravni turizem</p>
Zastavljanje ciljev projekta	<p>Kaj se mora doseči s tem projektom?</p> <ul style="list-style-type: none"> • S skupnim nadaljnjim razvojem in ciljnim trženjem čezmejnih pohodniških in plezalnih destinacij moramo v regijo privabiti več pohodniških in plezalnih gostov • Razvijati se morajo ciljno orientirani paketi, ki jih je možno rezervirati • Obstoječe pohodniške poti in plezalne stene se morajo narediti bolj atraktivne za domačine in goste. • Potrebno je razviti dodatne ponudbe za širitev turistične ponudbe
Prispevek k strateškemu ciljem	<p>Kako projekt konkretno prispeva k enemu ali več ciljev Geopark strategije 2020?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z stopnjevanjem števila obiskovalcev pohodniških in plezalnih gostov se bo povečala ekonomska vrednost v regiji. • Skozi razvoj in trženje skupnih ponudb pohodništva in plezanja se bo podpiral sonaravni turizem in okrepilo čezmejno sodelovanje v Geoparku. <p>Ponudbeni paketi, ki jih možno rezervirati igrajo odločilno vlogo pri izbiri počitniške destinacije za številne goste. Sodobni paketi so individualno prilagojeni posameznim ciljnim skupinam in vključujejo organizacijo prevoza, namestitev, obroke, vodene ogleda, informacije, itd.</p> <p>Skupni turistični paketi, kot jer zgoraj opisano, zlasti čezmejne aktivnosti, imajo trenutno v Geoparku premalo ponudb.</p> <p>Nadaljnje šibke točke so pomanjkanje posredovanja Geopark vsebin skozi pohodniške poti in deloma tudi neustrezno vodenje obiskovalcev.</p> <p>Zaradi teh okoliščin in zaradi pomanjkanja skupnega čezmejnega trženja, potencial pohodniškega in plezalnega športa v regiji še zdaleč ni izčrpan.</p>
Kratek opis projekta	<p><u>Kaj so najpomembnejše aktivnosti? (vključno s časom trajanja)</u></p> <p>1. Izboljšanje vodenja obiskovalcev in informiranja (enotno oblikovane vstopne točke na pohodniških poteh, oblikovanje interpretacijskih točk in tematskih poti, kartografska obdelava)</p>

	☒ je še v doreku (s kom?): Geopark Karavanke ... je dorečeno(s kom?):		
Nadaljnji udeleženci	Kdo je še udeležen v projektu? ... še ni dorečeno ☒ je še v doreku (s kom?): Turistična regija Klopinsko jezero/Južna Koroška, slovenska alpinistična društva, avstrijska alpinistična društva, Planinska vas Zell/Sele, je dorečeno (s kom?):		
Ocenjeni stroški	Stroški posameznih delov projekta kot tudi skupna vsota v € ☒ Še ni dorečeno ... vnos ocenjenih stroškov		
Lastna sredstva	... Še ni dorečeno ☒ Je še v doreku (s kom?): ... je dorečeno (s kom?):		
Financiranje preostalih sredstev	Kateri nadaljnji viri financiranja so predvideni? S kolikšno vsoto? ☒ še ni dorečeno?: ...Je še v doreku (s kom?) ... je dorečeno (s kom?):		
Kontaktna oseba	Kdo je kontaktna oseba za ta projekt? ☒ še ni dorečeno ... je dorečeno:		
Tel. številka:	vnesti	e-mail naslov:	vnesti
Opombe:	<u>Kaj je v okviru tega projekta še pomembno?</u> <i>Učinki usmeritve – merljivi rezultati</i> Uresničljivost Finančne zahteve partnerjev – človeški viri		
Priloge:	<i>Za možne priloge kot so idejni dokumenti, kalkulacije stroškov itd. navajamo že priložene.</i>		
Avtorji, datum:	DI Andreas Berchtold, ZT-Büro Berchtold land.plan, 20.04.2015		

Projektni list

Projektni naslov	Celoletna destinacija Peca (P6)
Status projekta	<p>... Idejna faza</p> <p>X Konceptna faza</p> <p>... Pripravljenost za izvedbo</p> <p>... v izvedbi</p> <p>... zaključenost</p>
Glavna dodelitev k strateškemu ciljem in akcijskim področjem	<p>Strateški cilj: Ekonomska valorizacija s pomočjo sonaravnega turizma</p> <p>Področje delovanja: sonaravni turizem</p>
Zastavljanje ciljev projekta	<p>Kaj se mora doseči s tem projektom?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohranitev in razvoj Pece kot celoletnega rekreacijskega območja s pestrimi doživlajskimi ponudbami za prebivalce regije na obeh straneh meje • Ohranitev in razvoj Pece kot turistične destinacije skozi celo leto • Vzdrževanje žičnice za poletno in zimsko obratovanje
Prispevek k strateškemu ciljem	<p>Kako projekt konkretno prispeva k enemu ali več ciljem Geopark strategije 2020?</p> <ul style="list-style-type: none"> • S povečanjem števila obiskovalcev na območju Pece se poveča ekonomska vrednost v regiji. • Z razvojem in trženjem skupnih ponudb za prosti čas na gori Pece se spodbuja sonaravni turizem in krepí čezmejno sodelovanje v Geoparku <p>Možnost rezervacije ponudbenih paketov igra odločilno vlogo pri izbiri počitniške destinacije za številne goste. Dejanske sestave paketov so individualno prilagojeni posameznim ciljnim skupinam, in vključujejo organizacijo prevoza, nastanitev, prehrano, vodene ogleda, informacije, itd</p> <p>Skupni turistični paketi, kot so opisani zgoraj, zlasti, čezmejne dejavnosti, se trenutno premalo ponujajo na področju Geoparka.</p> <p>Naslednje šibke točke so pomanjkljivo posredovanje Geopark vsebin in deloma neustrezno vodenje obiskovalcev.</p> <p>Peca je primerna, zaradi okolju prijaznega in vse leto možnega prevoza obiskovalcev in obiskovalcev z žičnico Pece na višinskem pasu kot središče turističnega razvoja Geoparka</p>
Kratek opis projekta	<p><u>Kaj so najpomembnejše aktivnosti? (vključno s časom trajanja)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Priprava študije in nadaljnjih načrtov za doživlajsko inscenacijo. Na naslednjih lokacijah se bodo morale pripraviti ciljno orientirane Geopark – vsebine: (2) Doživlajski park Peca za družine in otroke - poleti in pozimi v bližini zgornje postaje žičnice Pece (3) Doživlajski park Podzemlje Pece v rudniku Mežica (4) Park kralja Matjaža pri koči dom na Peci, celoletna

udeleženci	... še ni dorečeno X je še v doreku (s kom?): Petzen Bergbahnen (Žičnica Peca), Podzemlje Pece d.o.o., občine Bistrica pri Pliberku, Mežica in Črna, slovenska alpinistična društva ... je dorečeno (s kom?):		
Ocenjeni stroški	Stroški posameznih delov projekta kot tudi skupna vsota v € ... še ni dorečeno X dodani ocenjeni stroški € 2.000.000,--		
Lastna sredstva	X Še ni dorečeno ... Je še v doreku (s kom?): ... je dorečeno (s kom?):		
Financiranje preostalih sredstev	Kateri nadaljnji viri financiranja so predvideni? S kolikšno vsoto? X še ni dorečeno?: ...Je še v doreku (s kom?) ... je dorečeno (s kom?):		
Kontaktna oseba	Kdo je kontaktna oseba za ta projekt? X še ni dorečeno (verjetno Alfred Pajančič in Suzana Fajmut Štručl) ... je dorečeno:		
Tel. številka:	vnesti	e-mail naslov:	vnesti
Opombe:	<u>Kaj je v okviru tega projekta še pomembno?</u> Žičnica na Peci, ki je trenutno v 99% lasti dežele Koroške, se mora prodati. Pričakuje se, da bo proces prodaje zaključen v juniju 2015. Šele z novim lastnikom se lahko projekt nadalje razvija.		
Priloge:	Za možne priloge kot so idejni dokumenti, kalkulacije stroškov itd. navajamo že priložene.		
Avtorji, datum:	DI Andreas Berchtold, ZT-Büro Berchtold land.plan, 20.04.2015		

9 Priloga 2: Nadaljnje projektne ideje

10 Priloga 3: štiri letni načrt – delovni program 2015-2018

Štiriletni program Geoparka 2015-2018 (delovni program), stanje na dan 30.3.2015

Naloge in aktivnosti	Q1 / 15	Q2 / 15	Q3 / 15	Q4 / 15	Q1 / 16	Q2 / 16	Q3 / 16	Q4 / 16	Q1 / 17	Q2 / 17	Q3 / 17	Q4 / 17	Q1 / 18	Q2 / 18	Q3 / 18	Q4/ 18
1. Geopark-menedžment																
Sprememba statuta za izboljšanje operativne ravni																
Definirati operativne rešitvene možnosti za izvedbo projektov																
x																
2. Sprememba organizacije Geoparka v EZTS																
EZTS- fiksirati pristope z občinami v SI in AT																
EZTS- fiksirati pristope z matičnimi organi v SI in AT																
Posamezni koraki k EZTS-izvedba spremembe v SI in AT																
Doreči prihodnjo razmejitev območja (Sprejetje novih občin v Geoparku)																
EZTS-Prilagoditev struktur v primeru potreb																
3. Razvoj in izvedba 6 vodilnih projektov																
Priprava projektnih listov za 6 vodilnih projektov																
3.1Vodilni projekt P1: Pokrajinski prostor – Življenjski prostor Geopark																
Priprava predloženih projektnih vlog																
Izvedba vodilnega projekta, tekoče spremljanje																
3.2Vodilni projekt P2: Geopark šolski program																
Priprava predloženih projektnih vlog																
Izvedba vodilnega projekta, tekoče spremljanje																

Naloga in aktivnosti	Q1 / 15	Q2 / 15	Q3 / 15	Q4 / 15	Q1 / 16	Q2 / 16	Q3 / 16	Q4 / 16	Q1 / 17	Q2 / 17	Q3 / 17	Q4 / 17	Q1 / 18	Q2 / 18	Q3 / 18	Q4/ 18
3.3 Vodilni projekt P3: Povečanje prepoznavnosti Geoparka																
Priprava predloženih projektnih vlog																
Izvedba vodilnega projekta, tekoče spremljanje																
3.4 Vodilni projekt P4: Doživetje gorskega kolesarjenja Geopark																
Priprava predloženih projektnih vlog																
Izvedba vodilnega projekta, tekoče spremljanje																
3.5 Vodilni projekt P5: Doživljajsko pohodništvo in plezanje																
Priprava predloženih projektnih vlog																
Izvedba vodilnega projekta, tekoče spremljanje																
3.6 Vodilni projekt P6: Celoletna destinacija Peca																
Priprava predloženih projektnih vlog																
Izvedba vodilnega projekta, tekoče spremljanje																
4. Razvoj in izvedba nadaljnjih projektov																
Priprava projektnih listov za nadaljnje projekte																
Priprava predloženih projektnih vlog																
Izvedba vodilnega projekta, tekoče spremljanje																

11 Priloga 4: Strategija - delavnic

V okviru EU projekta „Razvoj strategije Crossborder ACTIVE 2020“ so potekale 3 delavnice za razvoj strategije:

- (1) Delavnica 1, dne 30.1.2015 v Lavamünd
- (2) Delavnica 2, dne 23.2.2015 v Pliberku
- (3) Delavnica 3, dne 20.3.2015 v Ravnah na Koroškem

Flipchart protokol čezmejnih delavnic obstaja kot ločen dokument. Liste udeležencev lahko najdete na naslednji strani.